

никова//Дискурс современных масс-медиа в перспективе теории, социальной практики и образования. Белгород: Константа, 2014. — С.139-145

5. Черных А.И. Медиа и демократия./ А.И Черных// М. :Университет. — 272 С.

6. Schulz W. Reconstruction Mediatization as an Analytical Concept/W. Schulz //European Journal of Communication. Vol. 19(1): 87-101.

7. Weaver K., Motion J., Roper J. From Propaganda to Discourse// Public Relations: Critical debates and contemporary practice. —London: 2006. — P. 7-22.

Лінгвосеміотичний підхід до вивчення поетичного дискурсу

Олена Флис

асистент кафедри прикладної лінгвістики, Національний університет «Львівська політехніка», Україна, E-mail: obondaruk@yahoo.com

Recent years linguistic researches display the tendency for analyzing different types of discourse. In the meantime, the considerable interest among the scientists to the literary text is associated with the anthropological inclination for the language phenomena investigation. Such a direction of linguistic researches is caused by the thorough analysis of man spiritual life, his culture and history that are depicted in literary discourse.

The correlation of terms “poetic discourse” and “poetic text” is prominently placed among the modern linguistic researches during the last centuries. Poetic discourse reveals the interrelation of anthropologism, culture and spirituality that manifests both in language units and its structure. This kind of discourse accumulates a large number of facts from various areas of human life (politics, religion, culture, etc.) and contains the aspects of author’s social life.

While the issue of poetic discourse definition reveals in many linguistic studies, there is still a small number of this term investigations provided by the lingual semiotic approach, which analyzes the natural sign language. This approach is a core of poetic discourse analysis as it states that language is a combination of linguistic signs that nominate all the objects and realities of human life.

Ключові слова — дискурс, лінгвосеміотика, лінгвосеміотичний підхід, поетичний дискурс.

I. Вступ

Останніми роками у галузі лінгвістичних досліджень спостерігається тенденція до вивчення різних типів дискурсів. Інтерес науковців до аналізу художнього тексту пов'язаний з дослідженнями мовних явищ крізь призму антропоцентризму. Така спрямованість лінгвістичних розробок зумовлена вивченням духовного життя, культури й історії людини, змальованих у художньому дискурсі. Метою дослідження є визначити розуміння поетичного дискурсу з позиції лінгвосеміотичного підходу та встановити його ключові ознаки.

II. Природа дискурсу

Поняття дискурсу посідає актуальне та чітко означене місце у сфері мовознавчих досліджень 20-го та 21-го століть (Н. Андрейчук, Н. Арутюнова, Ш. Баллі, М. Бахтін, Е. Бенвеніст, І. Бехта, О. Воробйова, Т. ван Дейк, В. І. Карасик, Ю. Караулов,

А. Олянич, О. Ревзіна, П. Серіо, Ю. Степанов, В. Чернявська, Д. Шиффрин). Витоки аналізу цього терміну походять з концепції Е. Бенвеніста, який розмежовував план оповідання та план дискурсу — мови, яка привласнюється людиною, що говорить [1:150]. Дискурс привертає увагу дослідників, оскільки містить не лише лінгвістичні компоненти (мовні одиниці), але й екстралінгвістичні (когнітивні структури, знання про світ, мету й світогляд адресата, ідейний зміст) [5:8].

Науковці, які займаються дослідженням природи дискурсу, розглядають його у двох розуміннях — як комплексну комунікативну дію (у ширшому тлумаченні) та як текст чи розмову (у вузькому), які є однаково важливими для опрацювання тексту. Згідно першого погляду, дискурс є комунікативним явищем, яке слід трактувати як “послідовність взаємопов'язаних висловлювань”, об'єднаних спільним завданням, або як “текст зв'язного мовлення”, який складається з визначеної послідовності лексичних одиниць, між якими є смисловий зв'язок [4:13]. Науковці стверджують, що дискурс є результатом взаємодії адресанта та адресата у конкретних комунікативних, соціальних та прагматичних ситуаціях [10:75], ілюструє соціальний аспект вивчення тлумачення дискурсу. Сприйняття дискурсу, як послідовності узгоджених компонентів вимагає інтерпретації зв'язків між ними [5:35], що потребує наявності додаткових позамовних знань у інтерпретатора.

Важливим аспектом у дослідженні дискурсу є його трактування як “лінгвокультурного утворення”, який пов'язаний з життєвим світом людини, з текстами історично-культурного надбання людства та з мовленнєвим спілкуванням у різних контекстах [2:122]. На думку інших вчених, беззаперечною є і семіотична структура дискурсу, оскільки кожне велике об'єднання семіотичних одиниць є базисом його формування [7].

Беручи до уваги різноманітність тлумачень терміну дискурс, зазначимо, що спільним для більшості з них є визнання складної природи дискурсу — з одного боку він є діяльністю, процесом, а з іншого —

текстом, продуктом, який наділений низкою позамовних параметрів.

III. Поетичний дискурс у лінгвосеміотиці

На думку мовознавців, поетичний дискурс є різновидом художнього дискурсу, який розуміємо як “мову усїєї художньої літератури”, яка в процесі мовленнєвої реалізації втілюється у художній твір [8:253]. Саме у цьому типі дискурсу мова найкраще ілюструє надбання усної та письмової мови народу.

Лінгвосеміотичний підхід до аналізу мовних явищ полягає у дослідженні мови через вивчення процесів знакового кодування життєвого світу людини, які зумовлені культурою та духовним життям у конкретних історичних умовах [1:2]. На сьогодні актуальним є вивчення культури та суспільства через аналіз знакових систем у мові.

У лінгвосеміотиці знаходимо твердження, що поетичний дискурс “є організованою послідовністю мовних знаків, що утворюють універсальну семантичну та синтаксичну модель твору”. Е.С. Кубрякова стверджує, що поетичний дискурс є “кодом, який передається читачеві від автора в закодованому вигляді” [9:137]. Крізь призму цього підходу поетичний дискурс представляється у вигляді “організованої послідовності мовних знаків, які утворюють семантичну та синтаксичну модель дискурсу автора тексту”. Потрапляючи у художнє середовище, ці мовні знаки стають носіями художнього ефекту та переходять у роль “субкоду” — спеціального засобу кодування інформації, важливої для автора [6:137]. У цій галузі дискурс виступає системою знаків.

Хоча питання дефініції поетичного дискурсу розкривається у багатьох лінгвістичних студіях, найменше його досліджень проведено в галузі лінгвосеміотики, де аналізується знакова природа мови. Лінгвосеміотичний підхід є ключовою призмою аналізу поетичного дискурсу у нашому дослідженні, оскільки ми вважаємо, що мова є сукупністю мовних знаків, які номінують усі предмети та реалії людського життя.

З метою розкриття поняття поетичного дискурсу виділяємо наступні ознаки, які вказують на його особливості:

— людиноцентризм (поетичний дискурс містить художню картину поета, яка характеризується особливостями його індивідуального поетичного мислення та мовних навичок);

— культурний контекст (поетичний дискурс є результатом творчості поета, частиною літературного напрямку, спадком країни. Він містить культурну маркованість історичної епохи, що впливає на аспект зображення подій та речей у тексті.);

— знаковість (віднесення поетичного дискурсу до знакової системи мови);

— духовність (поетичний дискурс є результатом духовної та естетичної діяльності людини);

— індивідуальність (можливість різноманітної інтерпретації смислів поетичного дискурсу);

— образність (присутність образів духовних й соціальних цінностей, реалій, предметів, які наповнюють життєвий світ людини).

Висновок

Розглянувши погляди різних вчених з питання поетичного дискурсу, ми пропонуємо наступне його визначення, що ґрунтується на вченнях лінгвосеміотики: поетичний дискурс — це сукупність мовних знаків, які потребують інтепретації на основі культурних та лінгвістичних знань культурно-історичного періоду країни, що утворюють створені автором образи цінностей та реалій життєвого світу людини.

Поетичний дискурс володіє такими характеристиками, як людиноцентризм, культурність та духовність, що проявляються не лише у використанні мовних засобів, але й у його будові — рими, ритмі, графіці, строфіці. Він здатен накопичувати велику кількість фактів із різноманітних сфер життя людини (політики, релігії, культури, тощо) та містити такі аспекти життя автора твору, як соціальний устрій країни, в якій він живе, історично значущі події його періоду. Визначення терміну поетичного дискурсу є основою для проведення лінгвістичних досліджень поезії у межах конкретної історичної епохи.

Література

1. Андрейчук Н. І. Життєвий світ англійця кінця XV — початку XVII століть у вимірі інституційного дискурсу (лінгвосеміотичний аналіз): автореферат дис. д-ра філол. наук: спец. 10.02.04 / Андрейчук Надія Іванівна. — Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2013. — 36 с.
2. Андрейчук Н.І. Семіотика лінгвокультурного простору Англії кінця XV-початку XVII століття: монографія / Н. І. Андрейчук. — Львів: Вид-во «Львівської політехніки», 2011. — 277 с.
3. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист; [ред., вступ. ст. и коммент. Ю. С. Степанова]. — М.: Прогрес, 1974. — 466 с.
4. Борботько В.Г. Общая теория дискурса (принципы формирования и смыслопорождения): Автореф. дис. ... д-ра филол. наук. / В. Г. Борботько. — Краснодар: Кубанск. гос. ун-т, 1998. — 48 с.
5. Дейк Т.А. ван. Язык. Познание. Коммуникация: пер. а англ. / Т.А. ван Дейк; [сост. В. В. Петрова; под. ред. В. И. Герасимова; вступ. ст. Ю. Н. Караулов, В. В. Петрова]. — М: Прогресс, 1989. — 312 с.
6. Елистратова К. А. Поликодовая языковая личность поэта: лингвосеміотический аспект (на материале поэтических текстов Веры Полозковой) /

- К. А. Елистратова // Научный диалог. — 2012. — № 12: Филология. — С. 137—147.
7. Ковалев П. А. Поэтический дискурс русского постмодернизма: автореф. дисс. ... доктора филологических наук: 10.01.01 / Ковалев Петр Александрович. — Орел: ОГУ, 2010. — 42 с.
8. Комар Р. І. Авторська ремарка як засіб психологізації зображення у художньому дискурсі (на матеріалі твору Ф.С. Фіцджералда “TheGreatGatsby”) / Р.І. Комар // Дискурс іноземномовної комунікації (колективна монографія) / заг. ред. проф. К.Я. Кусько. — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. — С. 252—261.
9. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности: монография / Е.С. Кубрякова. — М: Наука, 1986. — 157 с.
10. Почепцов Г.Г. Высказывания и дискурс в прагматическом контексте / Г.Г. Почепцов. — Киев: КГПИИЯ, 1989. — 114с.

Suggestive loading of quotations in newspaper language

Valentyna Holtvian

senior lecture, Applied Linguistics Department, Lviv Polytechnic National University, Ukraine, E-mail: vykladachka@ukr.net

Iryna Severenchuk

assistant lecturer, Applied Linguistics Department, Lviv Polytechnic National University, Ukraine, E-mail: irina.severenchuk@gmail.com

The article focuses on the analysis of quotations as a pervasive and a persuasive feature of news text and the instrument of suggestion which may significantly determine the way readers perceive media information.

Keywords — news discourse, direct and indirect quoting, suggestion, impression, insinuation, public opinion and attitude.

I. Introduction

Despite the variety of newspapers, they all bear one and the same common feature: they are influential instruments of forming and determining public opinion within a society. To ensure this task implementation efficiency the newsmakers in their address to different social groups differentiate methods and techniques of presentation and selection of linguistic resources.

The newspaper text as a special type of discourse with its specific features, characteristics and parameters has deserved much of recent linguistic research attention, namely, the issues of pragmatic loading of newspaper language as well as manipulative and persuasive potential of language means within media communication have recently been the subject of debate within the linguistic scientific community. Since, it appears to be important for the newsmakers to make skilful and artful use of linguistic resources not only to attract the readers' attention in the process of information transfer, but while inducing them to think in some specific way to shape public attitudes to the facts or events from the external, referential world.

Modern newspaper texts employ various types of quotation language that has significant impact on the way readers perceive media information, since it confirms and, even, guarantees its reliability. Using quotes in newspaper texts is the way of interpreting the category of authenticity, truthness, factuality and objectivity. As most

news is “what people say more than what people do”, quotations are a pervasive and a persuasive feature of news text and have fascinated discourse analysts, who have attempted to discern their specific characteristics and general functions [3]. In the area of language studies these problems have partially been investigated by such researchers as S. Chmeirkova, L. Onyshkevych, F. Nizamutdinov, M. Melnyk, E. Kostina, E. Zhytaeva, etc [3; 4; 7].

Therefore, the topicality of this study is advocated by the increased interest of scientists in the area of contemporary language studies to the problematic issues of discourse functioning, cognitive and discourse semantics, dynamic advanced developments in language processes caused by the evolution of society and intensification of research into the communicative-manipulative function of language.

The main aim of this paper is to reveal the suggestive characteristics of quotation language in the process of implementation of communicative-manipulative function of language in newspaper discourse, that bring influential impact on human psychological sphere which results in reduction of critical estimate in the perception and processing of the news content.

II. Main body

Media texts, especially news articles, are defined as a special type of language use and a special type of texts that belong to a certain form of social-cultural activity. Newspaper discourse is regarded to be a written public phenomenon which focuses on the real world, its facts, reference, relevance, responsibility and reliability. It is a special type of social discourse that focuses on transferring real information from a sender to a recipient